

Rába Géza (szerk). TanKapu30
Dobosy Antal: A Nincs-kapu

Kettős könyvbemutató A Tan Kapuján

A beszélgetés felvétele 2021. december 18-án készült.

A videó linkje: <https://www.youtube.com/watch?v=GE9Hi2Whh3Y&t=2295s>

A szövegátírat kísérleti jelleggel, gépi alkalmazással készült.

Karsai Gábor: Sok szeretettel köszöntünk minden jelenlevőt. Úgy a térben, itt a Tan Kapuja Buddhista Egyház és Főiskola szertartástermében, úgy az online jelenlevőket, akik a Youtube csatornán követnek bennünket. Köszöntöm Mireisz Lászlót, a Tan Kapja Buddhista Egyház elnökét, Dobosy Antalt, a Tan Kapuja Buddhista Egyház egyházi tanácsának tagját, a főiskola tanítóját és az egyház igazgatóját, Cser Zoltánt. És hát jómagamat, Karsai Gábort, a főiskola rektorát. Ma egy kötetlen beszélgetésen fogunk részt venni, némi icipici kis moderációval. Két ünnepet is ülünk itt ma. Az egyik a Tan Kapuja 30. évfordulójának alkalmából megjelent gyűjteményes esszékötetnek a bemutatója, de idén ünnepeljük az egyháznak és a főiskolának is a 30. évfordulóját, és ebből az alkalomból Rába Géza szerkesztésében megjelent egy gyönyörű szép tanulmánykötet, ami a Tan Kapuja 77 szerzőjének tartalmazza az írását. Nem tudom, hogy ennek van-e jelentősége, hogy ez így jött ki, hogy 77-en vannak.

Mireisz László: Van! Mindennek van.

Cser Zoltán: Viszont én csak annyit had fűznék hozzá, hogy ha már a Nincs kapunál tartunk, hogy két kötetről kötetlen beszélgetést fogunk folytatni.

KG: Így van, és a másik ünnepi alkalom pedig, hogy elindult a Tan Kapuja Kiadó gondozásában két évvel ezelőtt egy új kiadói tevékenység, aminek keretében keleti szerzetes mesterek, szentiratok, a buddhizmus és tudomány párbeszédének a munkáinak kiadása után elindul egy új sorozat, és ez az új sorozat a Tan Kapuja tanítói címet viseli. Ennek a sorozatnak az első számú kötetét ki más, mint Dobosy Antal jegyezte, aki a Nincs kapu című kóán-gyűjteményét adta ki újra. Úgy gondoltam, illetve együtt úgy gondoltuk, hogy mielőtt a 30. évfordulóhoz kapcsolódó kötetéről beszélgetnénk egy picit, Anti, beszéljünk ennek a Nincs kapunak a megjelenéséről és a szimbolikájáról, az üzenetéről, különösen ma. Miért tartották fontosnak, hogy ez újra megjelenjen?

Dobosy Antal: Egyrészt nem újra megjelent, hanem most jelent meg. De ez persze nyilván magyarázatra szorul. 1983-ban jelent meg egy Nincs kapu, vagy A nincs kapu kóán gyűjtemény, ami az én fordításaimat tartalmazta, de azok csak a kóánoknak a fordításai voltak akkoriban. És azt akkor a Buddhista Misszióban adták ki, tehát igazából most már majdnem 40 éve. Én elég régóta foglalkozom a kóánokkal, zen kóánokkal, és a zen kóánoknak a fordítása szívügyem volt, úgyhogy igazából több, mint 40 évvel ezelőtt kezdtem el fordítani a Nincs kapu kóán gyűjteményt, ami a zen buddhizmusnak, azt mondanám,

hogy a legismertebb koán gyűjteménye. Minden zen iskola használja, és úgy gondoltam, hogy ezt magyarul is meg kellene jelentetni. Akkor, '83-ban az első fordítást a misszióban sikerült kiadatni. És később, amikor a főiskolán elkezdtünk tanítani, és még a Kőrösi Csoma Sándor Intézetnek a tanfolyamain is tanítottam, már akkor elkezdtem használni ezeket a koánokat, amit akkor fordítottam. Tehát igazából ez most már magyarul is elég régi. Igen ám, de aztán valamikor a 2000-es év elején, pontosabban inkább 2001-ben, amikor a Javaslapban fölkeríttek arra, hogy milyen jó lenne, ha egy ilyen zen rovatot csinálnánk a Javaslapnak az egyik, mindegyik számába. Akkor az havonta jelent meg, és vállaltam azt, hogy minden hónapban egy kóánt, egy kóán-fordítást a jegyzetekkel ott megjelentetek, és írok mindegyikhez egy-egy kifejtést, tanítást, tehát tulajdonképpen kibővítve az eredeti anyagnak a fordításait. Négy évig tartott ez a munka, mert 48 kóánt tartalmaz ez a kóángyűjtemény, eredetileg kínaiul, és hogyha kiszámoljuk, az pontosan négy év, négyszer 12 hónap. Úgyhogy négy év alatt készült el akkor az az anyag, ami alapját képezi aztán ennek a műnek, amit most itt - nagyon-nagyon hálás vagyok érte-, könyv alakban is meg tudtunk jelentetni. Folyamatosan, mióta a főiskolán tanítok, ezt a kóángyűjteményt mindig is használom, használtam, tehát azokon a tanfolyamokon, szemináriumokon meg előadásokon, amik a főiskola anyaga, tehát törzsanyaga. Szinte a májába tűnt, de most a zen a buddhizmus egyik irányzata, és azon belül a zen kóánok ismerete szerintem nagyon fontos. Igen ám, csak hogy hiába készültek akkoriban a Javaslap számára ezek a fordítások és a hozzá írott tanítások, még utána nagyon sok munka volt vele részemről, hogy könyv alakban is megjelenhessen, úgyhogy ez egész mostanáig váratott, hogy elkészüljön. És nagyon hálás vagyok azoknak, akik sürgették, akik mindig kérdezték, hogy mikor készülök el a könyvvel, ugyanis az akkori anyagokat az utóbbi időben igyekeztem kiegészíteni, javíthatni rajta, a fordításokon is, meg a tanításokon is. Úgyhogy azért még nagyon sok munka volt vele. És bár mindig 99,5 százalékkal kész volt a könyv, de az az öttized százalék, ami hiányzott ahhoz, hogy teljes könyv legyen belőle, az nagyon lassú volt. És én most nagyon örülök annak, hogy végre egyben úgy, hogy elégedett vagyok, nem csak a külalakjával, hanem a tartalmával is. Ez most nagyon jó érzés. Az is jó, hogy voltak segítők is, akik lektorálták, akik korrigálták, tehát nagyon sok olyan hibát, amit én nem vettem észre, kijavítottunk. Úgyhogy most nekem teljesen az az érzésem van, hogy ez felvállalható és jó.

KG: Tulajdonképpen két paradoxon van itt, az egyik, hogy akkor most megjelent vagy nem jelent meg? Kiderült, hogy meg is jelent, meg nem is jelent meg, de ez viszont megjelent, bár lehet, hogy mégse.

DA: Igen.

KG: A másik pedig, hogy itt ülünk a Tan Kapuján, és az a műnek a címe - ismerjük ezt a klasszikus kóán-gyűjteményt-, hogy Nincs kapu. Most van kapu, vagy nincs kapu?

DA: Igen, ugye nagyon érdekes a cím szerkezete, mert eredetileg - a japán címét, japán nevet mondom-, Mumonkán a japán címe, ami így szó szerinti fordításban valami olyasmi, úgy

lehetne lefordítani, hogy nincs kapu, bejárat, tehát átjáró, sorompó, tehát valami ilyesmi. Nagyon nehéz ezt magyarra lefordítani. És annak idején már az első kiadásban is arra gondoltam, hogy egy frappánsabb címet kellene adni, megnézve azt, hogy miről is szól tulajdonképpen ez a gyűjtemény. A Mumonkán szerzője Mumon Ekai szerzetes, aki kínai volt, és 1229-ben adta ki először nyomtatásban ezt a gyűjteményt. Egy elég komoly bevezetőt is írt, amiben indokolta azt, hogy a könyvnek a címe miért ez a Nincs kapu, bejárat, átjáró, stb. És én úgy gondoltam akkor, hogy frappánsul ez egyszerűen A nincs kapu. Tehát egy olyan kapuról szól, ami valójában nem egy fizikai valóság, tehát tulajdonképpen nincs, másrészt pedig van benne egy kóan, amelyik erről a nincsről szól. És ez úgy áthallik egyikből a másikba, és tulajdonképpen ez a nincs fogalom, ami mint egy kapu, egy átjáró valamihez, olyan szellemi tudáshoz, amihez nagyon nehéz megmondani, hogy hogyan lehet hozzáférni, de gyakorolni kell. Tehát, hogy valahogy erről a fogalomról kéne elnevezni.

KG: Tehát nem a kapu nincs, hanem a nincznek a kapuja.

DA: A nincznek a kapuja. Igen, tehát nem az, hogy nincs kapu, azért is van kötőjellel. Megpróbáltam ezt valahogy a magyar nyelvhelyességnek megfelelően fogalmazni. Hogyha azt mondjuk, hogy Rózsa-domb, Sas-hegy, vagy sok minden ilyen tulajdonnevet, akkor kötőjellel írjuk, hogy Sárga-folyó, vagy nem tudom. Tehát nincs nevű kapu. És tulajdonképpen ezen a nincs fogalmon, ezen nagyon sok múlik, és nagyon érdekes a fogalom. Úgyhogy szívesen beszélnék is róla, de azért nem biztos, hogy most ez az alkalom.

KG: Még egy kicsit tudunk róla beszélni. Például, hogy mi múlik rajta? Mert azt mondd, hogy nagyon sok múlik rajta, de mi múlik?

DA: Ez a fogalom, hogy nincs, ezt nagyon nehéz elképzelni. Valamire azt mondjuk, hogy nincs, mondjuk tegyük fel, hogy itt nincs egy korsó. Itt az asztalon. És szerintem nincs. Akkor igazából tudom, hogy mi az, ami nincs. Tehát a tudatban mégis csak van valami. Tehát tudom, minek a hiánya. Tehát ez a fogalom, ami a címadó is, meg aztán a róla szóló kóán is, az igazából erről a tudati folyamatról szól, hogy valami, ami nincs, annak mégis az előképe, vagy valamilyen képe, valami idea ott van a tudatban, tehát tulajdonképpen akár tudhatnám is, hogy mit kéne megszerezni. Tehát valami előkép. Na most ezt tegyük át arra is a szellemi útnak a folyamán, hogy amikor azt mondjuk, hogy nem vagyok megvilágosodva, tehát hogy itt nincs megvilágosodás. Akkor azért mégiscsak valami van a tudatban, hogy mit szeretnénk, valamit elérni. Tehát van egy motiváció, ami mégiscsak hajtja az embert, hogy valamit csináljon, vagy gondolkozzon, meditáljon rajta, gyakoroljon, stb. Tehát tulajdonképpen egy ilyen tevékenységnek a szimbóluma ez az egész nincs. És ezt aláírja a kínai fogalom is persze, amit használ, tehát ezért is nagyon nehéz áttenni magyarra vagy más nyelvekre a kínait, mert a kínai fogalomban ez benne van. Itt használ egy bizonyos szót a kínai eredeti, ami. Meg kell idézzem a könyvben, most gyorsan, nem készültem rá, de megpróbálom megtalálni. Az elején van, egy kalligráfia.

CsZ: Itt a ku-vu van, hogy nincs kapu.

DA: Ha megtalálsz, akkor egy illusztráció. Az elején van. A kínaiakban is nagyon sok olyan szó van, ami tagadást jelent. Na, az lesz az. Mutasd a kamera felé, igen. Tehát erről a szóról van szó, és tulajdonképpen a könyvnek a címét is ez a karakter, ez a kínai karakter adja, ami tulajdonképpen egy olyan, most még nem létező dolgot jelent, ami majd megvalósulhat. Tehát a még nincsnek a fogalma, valahogy így lehetne mondani. Tehát egy olyan létet tagadó szó, ami azért biztosítja azt, hogy az a valami, az megvalósulhat. Ilyen értelemben most még összehoznám azzal is, hogy tulajdonképpen a Buddha természet is ilyen, hogy még nincs, de megvalósulhat, és ez pedig a buddhizmus tanításának eléggé az alapja. Tehát ilyen fogalmakat takart, takar. Ez akár a könyvcímnek, meg az egész kóán gyűjteménynek is az összefoglalója, amiről szól.

KG: Ezzel talán át is tudunk kötni a másik kötetünkhöz, a Tankapu 30-hoz.

ML: Annyit had mondjak róla, hogy a '80-as években, '83-ban kezdted el?

DA: Akkor már megjelent.

KG: Akkor jelent meg, amikor nem jelent meg.

ML: Ja, igen, igen. De emlékszem, hogy Úszón ez már ott forgott, forogtak ezek a kóánok, és gyakorlatilag ott már azért megjelentek, és ennek a nincsnek a vanja lett aztán a Tankapu.

KG: Tulajdonképpen pont ezt akartam kérdezni, hogy annak idején, amikor megalakult az egész Tan Kapuja, 30 évvel ezelőtt még nem lehetett tudni, hogy mi alakul meg. Ugyanúgy, ahogy a Buddha-természetről sem feltétlenül tudjuk, hogy pontosan micsoda, és hogy hova vezet. Gondoltatok-e akkor, hogy ez lesz belőle, ami ma? Egy kicsit beszéljünk erről, hogy mi is ma a Tan Kapuja, és hogy reprezentálja a Tan Kapuját ez a másik kötet, a TanKapu30. Ez a címe, TanKapu30. Van valami kapu, de ez most a Tannak a kapuja. Talán Laci?

ML: Szóval, nomen est omen, tehát lehetett tudni, hogyha kap egy nevet, akkor az olyan lesz, amilyen a neve. Így aztán ezt a nevet kapta, és olyan is lett. Igazából pont ez a kötet volt az első olyan élményem egyébként a 30 év alatt, ami azt jelezte vissza, hogy valóban itt egy olyan helyzet jött létre, amikor megnyílt a Dharma sok ember előtt, és megvalósult az, amit mi annak idején szeretünk volna, hogy önállóan gondolkodó emberek gyűljenek össze, akik újragondolják a tant, akik nem valamilyen szokványos formációt felvéve képviselik a buddhizmust, hanem hogy gondolkodnak, és próbálják önmagukba életre kelteni. És pont ez a kötet az első olyan visszaigazolás számomra, hogy igen, nagyon sok ember, aki itt a környezetünkben van, tulajdonképpen megvalósította ezt az ideát, ezt a szép képet, hogy nem egy konvencionális valláskövető valami lett, hanem egy önállóan a Dharma útját járó, vagyis önállóan a belső utat járó ember, és ez nagyon nagy élmény volt most a kötetel

kapcsolatban. Most túl azon, hogy rendkívül jó írások vannak benne, valahogy ezt igazolta vissza, mert eddig azért ilyen típusú, ilyen jellegű könyv nem jelent meg nálunk, amikor úgy na, aki akar, írjon vele valamit-típusú, jellegű felszólítás. És ez most olyan, hogy akik gondolták, azok írtak bele cikket, és nagyon jó cikkek jöttek létre. Egyéni gondolatok, jó, inspiráló cikkek, csak had mondjam például az Antiét, ami nekem nagyon tetszett: a modern világ, egyáltalán ez a modern korban a buddhizmus, mit jelent a tudati lét a modern korban? Ez egy rendkívül izgalmas kérdés. Vagy, szóval hosszasan sorolhatnám, vagy a tiéd is akár például, amikor arról írsz, hogy a buddhizmus hogyan tud itt a nyugati világban létrejönni, megvalósulni, újra megvalósulni. Ezek olyan izgalmas kérdések, hogy az ember visszagondol arra, hogy 30 évvel ezelőtt létrejött egy dolog, és az kitárult, és tényleg olyan egyéni gondolatok és , hogy mondjam csak, belső élményből fakadó felismerések sokasága jött létre, hogy hát nagyon, meg kell mondjam, hogy nagyon nagyon örülök neki, hogy ez így alakult, és ez most visszaigazolja ez a kötet. Úgyhogy végül is valóban azt gondolom, hogy a Tan Kapu, mint olyan, ami fogadja az embereket, akik nem ismerték a buddhizmust, és elkezdnek ismerkedni vele, és akkor egyre jobban belépnek, és egyre inkább átlátják, hogy az egész mit is jelent. Szóval nagyon jó élmény most ez a kötet, azt kell mondjam.

KG: Zoli, te hogy látod ennek a kötetnek a jelentőségét, a témáit adott esetben?

CsZ: Látó ismerőseimet, hogyha megkérdeztem, ők visszaigazolták, hogy egyre hatalmasabb kapu nincs a IX. kerületben. Tehát hogy ez növekszik, ez a nincs kapu. És ez is egy fontos és érdekes dolog. Nekem is ez a korszellem egy nagyon izgalmas kérdés, hogy a buddhizmus vajon merre megy tovább? Azt lehet látni, hogy szerintem itt a a. Én ugye, visszatérve az első évfolyamban diákként voltam jelen, tehát itt ülnek a tanárain. Visszaemlékezve, Lacival először én úgy találkoztam, hogy fejjel lefelé volt, tehát egy sírsászana, egy kard, azaz fejjel álláspózban hatha-jógát tanított első körben, és akkoriban még nagyon aszkéta módon élt ő is, meg nagyon sokan, akik akkor betévedtek. És én azt látom, hogy olyan érdekes, hogy a szerzők a Tan Kapuja 30 éves korának különféle tudati szegmenseit jelenítik meg a különféle írásokban. Összekötő szál magában ebben a TanKapu30-ban az az, hogy ma hogyan lehet a buddhizmust megjeleníteni oktatási szinten úgy, hogy egy kapu van, ami nincs. Mert úgy egyébként van kapu az épületben, de hol van az a kapu, amit a tanárok próbálnak kinyitni, és a diákok próbálnak felfedezni? Ez szerintem egy rendkívül izgalmas kérdés, hogy az oktatás vagy a képzés rendszerét hogyan lehet arra, abba az irányba vinni, hogy ebben a jelen korban is ez a nincs kapu, ez felfedezhető legyen. Egyébként visszatérve erre a nincsre, mi is éjszakába menő vitákat szoktunk arról küzdeni egymással, hogy vajon itt most mínusz egy alma van vagy mínusz kettő. És olyan érdekes, hogy ez a tudat, ahogy az Anti mondta, hogy csak a tudat tudja elképzelni, hogy valami nincs, mert a tapasztalásban, tehát amikor azt mondjuk, hogy nem jön a busz, akkor ilyen nincs, hogy nem jön a busz, nincs ott a busznak a helye. Tehát nincs olyan, hogy nincs. De a tudatban ott van, hogy nem jön. És én ezen is gondolkodom, hogy a Tannak is van egy ilyen aspektusa, amiről Anti beszélt, hogy a Buddha természetnek a nincs, ami lehet, de majd lesz. És a másik aspektusa pedig azok a problémáink, amikor hiányban vagyunk, meg valamire szükségünk van, vagy úgy érezzük,

hogy valami nincs, miközben nincs ilyen, hogy nincs. Ez csak így, a nincs az. Úgyhogy én nagyon örülök annak, hogy ez a kötet megjelent.

KG: Ugye az a különleges ebben a kötetben, hogy valóban 77 szerzője van, és akkor erre térjünk vissza, hogy esetleg ez véletlenül van?

CsZ: A népmesék sorozata.

KG: De hogy tulajdonképpen mindenki, aki benne szerepel szerzőként, valamilyen módon hallgatója volt a főiskolának, vagy tanítványa volt az egyház valamelyik közösségének, tehát a tanítványság, a tanítás, a tanítottság, inkább így mondanám, a tanulás, a tanítványság egy fontos elem benne, és az is elmondható, hogy ahogy te tanítványa voltál a kezdeti időkben akár Laciéknak, de ti magatok is tanítványok voltatok anno. Tehát, hogy nincsenek veleszületett mesterek, vagy olyan mesterek akik...

ML: Vagy mindenkiben ott van.

KG: Vagy mindenkiben ott van a másik oldalról ez. Tehát hogy öröm látni, hogy a tanítványok válnak valamilyen módon tanítóvá, és a tanítók pedig egyszer tanítványok voltak. És hogy ez szimbolizálódik ebben az egész Tan Kapuja történetben.

ML: De hát tényleg ne menjünk messzire. Zolit most egy fotón láttam egyik nap, nem is tudom, hol, valahol. Első évfolyam, legelső alkalom, Zoli ott ül a legelső széken, ma pedig gyakorlatilag az egyik oszlopa a tagoknak.

CsZ: De a legutolsó széken.

ML: De tényleg. Szóval ez azért fantasztikus dolog, és így 30 éve, hogy mondjam csak, bement a kapun, belépett a kapun, és gyakorlatilag ott maradt a kaput támasztani, most szimbolikusan. Gyakorlatilag a mai napig is igazgatója, és rektorhelyettes is.

CsZ: Ugye a tölgyfa galériát lebontották, tehát az már nincs, a történelem elmosta, viszont az, hogy ott milyen volt a felvételi, hát az fantasztikus.

DA: Erre én is egy pár szóval emlékezzek, hogy amikor meghirdettük a felvételt, hát '91...

CsZ: '91 szeptember. Vagy, hát előtte volt.

DA: Előtte, valamikor nyáron. És tényleg, a Tölgyfa galériában volt a felvételi. Emlékszem, mi belül készülődtünk, hogy majd jönnek a felvételizők, és mikor kinyitottuk a kaput, akkor tömegek jöttek ki a kapun. A tényleges kapun. Tehát egyszerűen nem tudom, háromszázan,

vagy mennyi felvételiző volt az első alkalommal.

CsZ: És azt hiszem, száz felvett lett végül is.

ML: Hatvan.

Csz: Hatvan?

DA: De nekem mégis az, hogy kinyílik a kapu, ténylegesen kinyitottuk, hogy na, most kezdődik a felvételi. És ez a rengeteg ember jött befelé. Hát mondom, itt...

CsZ: És ugye tibeti, tibeti. Mert lehetett választani tibetit vagy szanszkritot, és a tibetinél ott ült Laci, és a szanszkrit részlegben meg Takács Laci, aki az erdőből lejött valahogy éppen, ahogy kinézett, és mellette Hörher Péter, aki zakóban volt és aktatáskával, úgyhogy elgondoltam, hogy vajon kinek mi juthatott eszébe erről? Hogy ült oda le az asztalhoz? Visszatérve arra, amit Gábor felütött, ha már felütötte, nekem a kedvenc kóánom ebből a könyvből a 12-es, ahol Cuigan mester minden nap megszólította saját magát. Mester! Magát megszólította egy mester. És a mester válaszol magában, hogy: Tessék - felelt vissza magának. Légy éber!- mondja valaki, a mester, aki egyébként ő maga. Szokta ezután mondani: igen Uram - mondja a mester erre: Ezentúl ne csalódj mások miatt - Szokta figyelmeztetni magát. Nem, nem, nem fogok. Tehát, hogy ez amit említettetek, hogy a mester bennünk, kívül-belül, és hogy tulajdonképpen egy párbeszédet folytatunk a saját mester mivoltunkkal, és nagyon sokszor a mester a tanítvány, legalábbis ebben a kóánban itt egyértelműen.

ML: És bocsánat, mielőtt még Gábort megkérdezném, hogy ő hogy élte meg ezt a folyamatot, azért egy dolgot talán most már felvethetünk, hogy igazából voltak itt olyan évek, amikor nagyon pengén volt ez az egész. Tehát nem lehetett tudni, hogy ez most bedől, úgy ahogy van, bedől, vagy megáll a lábán. Emlékezzetek vissza arra, amikor nagyon szabados volt itt a történet. Tehát elengedtük a gyeplőket, legyen-legyen, valahogy majd összeáll, meglássuk, nézzük meg, hogy mi lesz. Szóval teljesen el voltak engedve a gyeplők, a lovak közé dobtuk a gyeplőket, és magától szépen összeállt, és ez egy zseniális dolog. Tehát nem úgy állt össze, hogy kemény kézzel fogtuk és irányítottuk, hogy akkor most merre menjen, hanem megnéztük, hogy mi lesz belőle önmagában, hogy hogy tud önmagából kifejlődni valami. Ma már messze nem ez a helyzet, tehát ma már nem így működik az egyház és a főiskola, de annak idején, talán emlékeztek rá, hogy azért voltak olyan pengehelyzetek, hogy csú- fú, na most ebből mi lesz?

CsZ: Kint volt a főiskola horoszkópja az egyházi irodában. Az alapítása, az egyházalapítása, főiskoláé. És Laci így néha bement és így ránézett, hogy mi lesz? Ez hogy lesz tovább?

ML: Szóval voltak izgalmas pillanatok ebből, csak azt akarom mondani, hogy most már

könnyű visszaemlékezni azokra az időkre. Emlékszem, amikor még a koleszban ott ment, hogy mit csináljunk azzal, hogy ott a gyerekek füvezgetnek, meg nem tudom én mik vannak, szóval emlékeztek talán erre, és bizony -jó, hát ez még a kilencvenes évek vége fele volt-, hát bizony hát most akkor mit csináljunk a gyerekekkel ott, hogy hogy lehet megértetni velük, hogy ez nem az, és hogy lehet úgy, hogy ők maguk jussanak el egy olyan szintre, hogy lerakják és gyakorolnak és mantráznak? Hogy lehet ezt elérni?

CsZ: Ezen a ponton lépett be Gábor a történetbe.

ML: Ezek nagyon izgalmas dolgok voltak annak idején. És aztán szépen fokozatosan, ahogy erősödött a Dharma, de nagyon nehezen tudta a Dharma legyőzni azt a fajta szabadosságot, ami itt volt. Volt egyébként egy nagy fellendülés az országban, és fokozatosan szépen a Dharma képes volt ezt a szabadosságot valahogy maga alá gyűrni, és egyre inkább elkezdett dominálni, és ma meg azt mondhatom, hogy egyértelműen dominál. Tehát ma már messze nincsenek olyan helyzetek, mint amik voltak.

KG: Talán az egész mögött a legérdekesebb szempont a számomra az a szellem maga, illetve a szellemiség, hogy van egy nyitott keresés, rácsodálkozás, igény, vágy ott a mélyben valahol az emberben, törekszik valamiféle megértésre, megismerésre, és ez elindítja egy úton, és tulajdonképpen ez volt a Tan Kapujának a jellemzője akkor, amikor én csatlakoztam '95-ben. Egy útkereső attitűd volt bennem személyesen is, meg sokakban, akik hallgatónak jöttek, és ugyanezt az útkeresést lehetett érezni a tanítóknak, a tanároknak, meg magában az egész Tan Kapujában is. Hogy egy tanár nem úgy tanít, hogy tudja, hogy mit akar tanítani, hanem keresi a saját útját is menet közben, és elismeri a saját út keresésének a tényét. És az útkeresőkkel együtt keresi a saját útját, úgy, hogy van egy hagyomány mögötte, van egy tradíció, van egy tudás, de azt is tudja ez az útkereső adaptáció itt Magyarországon, hogy meg kell találni a saját hangját, a saját hagyományait, a saját megfogalmazási módját, a saját értékeit. Tehát, hogy nem csak készen átveszi konzervként valahonnan, hanem létre kell hozza. És ha valamit ilyen módon kvázi a semmiből, egy hagyomány talaján, de azért mégiscsak a semmiből kell újrafogalmazni és létrehozni ebben a mai korban ráadásul, annak óhatatlanul velejárója az útkeresésnek ez a nagyon sokszínűsége és szélessége, amit egyébként ez a kötet is jelez. Tehát olyan széles spektrumon írtunk, közösen írtak benne a szerzők, hogy talán nem is tudja az ember elképzelni, hogy ennyi minden egy ilyen kötetben belül, mégis egy közös ponton össze tud találkozni.

ML: Igen, igen, igen.

KG: Annyiféle cím, annyiféle téma, annyiféle problémafelvetés, és mégis mind kapcsolódik a buddhizmushoz, mind kapcsolódik az egyéni úton járás szemléletéhez, ehhez a szellemi kereséshez, a szellemhez magához, és ahhoz, hogy ez ma történik. Itt és most, ebben a korban, Európában, Magyarországon, mindazokkal a környezeti vagy egyéb válságokkal

tarkítva, amit magunk körül tapasztalunk, és ez fantasztikus.

ML: Igen, mert meg lehetett volna azt csinálni annak idején, Anti talán ezt igazolni tudod, hogy itt a vonal, ez a gyakorlat, ezt kell csinálni, ekkor kell felkelni, ekkor kell gyakorolni, ezt kell megtanulni. Ezt meg lehetett volna csinálni, csak mi jön ki abból? Az, hogy most másolnak dolgokat, hogy megy, mint a birka és másolja, hogy mit mond a mester? Nem, el kellett engedni ahhoz, hogy megszülethessen valami speciális, valami erős, új, önmagából fakadó, és hát ez volt ez az időszak, és valóban, ahogy mondod, ott volt az a szellem, ami az egésztest működtette, és szépen fokozatosan meg kellett várni, amíg magára ébred mindenki, és összeállt tulajdonképpen az a helyzet, amiben van.

CsZ: Olyan, mint hogyha ez annak, amit a Buddha tanított, a valóság keresésének a szelleme lenne, ami hogyha frissen meg tud maradni, akkor az kialakítja a saját formáit. És ez olyan érdekes Ázsiában járván, hogy Európában elhasznált gondolatfoszlányokkal lehet találkozni most ott, ami nagyon furcsa, olyanok, mint levetett ruhadarabok. És ez mutat valami olyan tendenciát, ami egyre jobban körvonalazódik, hogy egyfajta ilyen Noé bárkája funkciót is betölt az intézmény azzal, hogy felöleli, magához öleli a különféle tradíciókat, de mégis a tanításában nem a tradicionális vonalakat követi, hanem engedi, hogy ez kristályosodjon, hogy tisztuljon, hogy a tükrök egyre világosabban tükrözzenek dolgokat. A valóság keresése szerintem, ez az, ami nagyon fontos, ez az, ami frissen tart, és ez az, ami újabb és újabb dolgokat hoz. És nagyon érdekes azt is látni, hogy el is indult ez, hogy elkezdtek összegyűjteni azokat a szent szövegeket, amik ma alkalmazhatók, azokat a módszereket, amik ma alkalmazhatók, mert elképesztő keveredés van ma. És Gáborral is beszélgettünk, hogy egy kicsit ilyen Noé bárkája érzete is van. Ez is egyfajta kihívás számunkra, vagy küldetés, hogy most a mi tudásunk, mi képességeink szerint összegyűjteni azokat a hasznos dolgokat, amit a Buddha tanításából megmaradt.

KG: Az nagyon fontos, hogy miközben kristályosodik és érik és beérik valami egy ilyen 30 éves történetben, ez újra meg újra friss tudjon maradni, újra meg újra annak a szellemnek a frissességéből tudjon táplálkozni, ami magát az alapítást is jellemezte. És ez az, ami engem mindig csodálattal tölt el, Anti, hogy ennyi év után is újra és újra felhívod a figyelmünket a munkáidon keresztül, a tanításaidon keresztül, az írásodon keresztül és a könyvben, hogy fontos ezt a szellemi frissességet megőriznünk, és ébren tartanunk, és arra reflektálunk, ami körülöttünk van, hogy nem merevedhetünk be valamiféle dogmába, a múltból nyert dogmába, de a saját dogmáinkba sem. Tehát, bár fönállna a veszélye, hogy harminc év után valami nagyon megmerevedik és dogmatikussá válik, és már csak önmagát ismétli, de mégsem ez történik. Azt hogy látod, hogy ez mennyire fontos, illetve hogy valósítható meg, hogy ez ne következzen be?

DA: Ez egy nagyon fontos szempont, amit mondasz, és nekem mindig is nagyon fontos volt. Emlékszem, hogy annak idején, amikor Úszón dolgoztunk azon, hogy még akkor nem volt főiskola és egyház, de gondolkoztunk azon, hogy Magyarországon a buddhizmust hogy kéne

létrehozni, mit jelentene itt Magyarországon a buddhizmus? Ez volt a fő kérdés, amiből aztán tényleg később is, mikor aztán létrejött az egyház, akkor is az, hogy itt Magyarországon egy sajátos kultúra van, egy egészen más, nem olyan mint Távol-Keleten, ahol 2000 év, vagy akár még régebbi a buddhizmus, hanem itt most indul valami. Tehát ezt a helyzetet egyrészt ki lehet használni arra, hogy újra végiggondolni, újraértelmezni a dolgokat. Az elejétől visszanyúlva az eredeti vallási vagy filozófiai szándékhoz, ami egy távolkeleti országban, ahol ezer év óta, vagy kétezer év óta ott van egy vallás, már eszükbe se jut, nem jut eszükbe újraértelmezni, mert ott benne van a kultúrában. Mint ahogy adott esetben nálunk, itt, esetleg a kereszténység olyan, aminek már óriási tradíciója van, és az, hogy az egészet újra kéne gondolni a modern világ szempontjai szerint, nem feltétlenül jut szóhoz egy ilyen szándék. De mi megtehetjük. Minekünk a buddhizmus itt, az elmúlt maximum 100 év, de a mi életünkben csak 40-50 év. Ez a lehetőség megadatott. Úgyhogy én mindig azon voltam, hogy igenis, egy: nézzük meg azt, hogy mi az eredeti szándéka annak a vallásnak, és ne vegyük át közvetlenül Távol-Keletről ugyanazt, ami szokásokban vagy formalizmusban, vagy szertartásokban nyilvánul meg.

ML: Bocsánat, csak egyetlen dolgot hadd fűzzek be. Egyébként nyugaton, hogyha megnézik, hogy mi a helyzet a buddhizmussal, akkor azt látjuk, hogy teljesen másolják, tehát nincs olyan, hogy buddhizmus, hanem olyan van, hogy Nyingma-vonal valahol, és gyakorolják, Karma-vonal, vagy Zen-vonal. És akkor jön a mester, és gyakorolja. Olyan, hogy ott helyileg a buddhizmust újragondolni, nyugaton sincs.

DA: De itt van.

ML: De itt van. Így van.

DA: És én ezt tartottam fontosnak, ez nagyon fontos. Én zen irányvonalat képviselek és gyakorlok, de ott is ezt szeretném megvalósítani. Egyrészt, mert azt látom, hogy ez a modern világ, ami most van körülöttünk... Én - hála Istennek-, a koromnál fogva már eléggé, ennek a világnak a fölépülését, hogy mi lett mára, milyen lett mára világ, azt végig tudtam követni. Én vagyok az első generáció, aki számítógépen kezdte már a munkásságát, és már nem tudom, már több mint ötven éve, vagy még régebben, számítógépeken dolgozunk. Tehát a modern világ itt van, és látom, mi építettük föl, ez a generáció. És ide jutottunk, és azt látom, hogy olyan hihetetlen változások vannak, amit muszáj követni gondolkodásban is, életmódban is, vallásban is, és én ott látom a buddhizmusnak az erősségét, hogy mi van, az a tudatból indul ki és a tudattal foglalkozik és a tudatnak a lehetőségeit kutatja, és ennek aktualitása van most is, ebben a világban is. Csak végig kell gondolni és újra kell értelmezni és meg kell próbálni alkalmazni is a mai világra. Ez meg a mi dolgunk itt. Úgyhogy valahogy ez van, a saját életem példáján is adódik ez a mozdulat, hogy nem megelégedni egy adott formalizmussal, vagy adott gondolkodásmóddal, hanem azt vinni tovább és alkalmazni a mai világra. Úgyhogy énnekem ez volt a misszióm kezdettől fogva. Ezt remélem Laci alá tudja írni, hogy amúgy, amikor elkezdtünk együttműködni, nem tudom, negyvenvalahány

évvel ezelőtt, régebben, akkor is végül is mindig ilyen irányba dolgoztunk együtt.

KG: Említetted Laci az előbb, hogy ez nem csak úgy egyedülálló, hogy itt Magyarországon létrejött egy ilyen szellemi műhely, közösség, hanem valószínűleg tényleg világmérték vagy lépték szintjén is egyedülálló, hogy valami úgy táplálkozik a hagyományból, hogy egyúttal tényleg újszerűen meg is szülessen, létrejöjjön a buddhizmus területén belül. Beszéltünk itt a szellem jelentőségéről és fontosságáról, a korlátozásról, meg a szabadosságról, ennek a kettőnek valahol a folyamatos egymásba ágyazódásáról. Fontos a törekvés komolysága, de fontos a rátekintésnek a szabadsága, illetőleg a humor, vagy az örömezés is menet közben, mert nagyon komolyan tudjuk venni saját magunkat, meg egymást is, meg az egész munkát is. Tehát, hogy mindezt tudjuk könnyeden, humorosan, jókedvvel, szabadon, szabadosan, lazán is csinálni. Tehát, hogy újra és újra meg tudjon újulni ez az egész. Zoli, te, aki humorral előszeretettel szoktál élni a tanításaid, meg úgy a létmódod szintjén, hogy látod ennek a jelentőségét?

CsZ: Hát én a buddhizmust, azt humorral kezelem, de a munkát viszont nagyon komolyan veszem. Ezt Gábor tanúsíthatja, két főnököm is itt volt, tehát ők erről biztos tudnának mesélni. Én megpróbálom ötvözni egyébként. Nekem, ha a saját példát nézzük, akkor mondhatnánk, hogy ideális helyzet az, hogy az ember olyan dologban dolgozik, amit szeret, csak ez azért elég nehéz. Mert egy olyan konfrontáció alakul ki aközött, ha csak vesszük mondjuk ezt, hogy kredit rendszer. Tehát, hogy ez a kredit, hitel. Tehát, hogy idő van mérve kredittel, és ez hogyan illeszhető össze a tanításokkal? Tulajdonképpen ez egy művészet és egy nagyon nagy kihívás, hogy összerakni ezt a két világot egymással. Úgyhogy nálam csapkod egyik oldalról a másikra, hol kénytelen vagyok a rendszert humorral kezelni, amivel meg kell felelnünk valahogy, hiszen akkreditáció, és a többi, és a többi. Nagyon sok olyan külső körülmény van, ami egyfajta kényszerítő erő, másrésztől meg megpróbálom azért a gyakorlataimat is néha komolyan venni, aztán utána meg komolytalannak venni, de az biztos, hogy a kapuja nincs nincs kapuba. Pont ezen gondolkodtam, hogy valószínűleg Antit megkeresték sokan, hogy Anti, nincs kapu? Van kapu. Tankapu. Ez volt a menet, fejlődési menet, hogy hát az, ami szerintem lényeges nagyon a kérdésfeltevésnél, hogy maradjunk nagyon lazák, szellemileg.

KG: Ezt azért tartom fontosnak, mert tényleg harminc év után nagyon könnyen be tudna merevedni sok minden, és intézményesülnek, vallások intézményesülnek, jó szellemi célok, közösségek, és egy idő után már önmaguk paródiájává válnak, mert már csak az intézményesült keretek, a formák látszanak, és nem látszik benne a szellem, a tartalom, a mélység, a minőség adott esetben. Nálunk is az ilyen értelemben a kihívás, és ez egy nyugati kihívás, és ebben szerintem nekünk van misszióink. Hogy nyugaton manapság a buddhizmusnak van egy újabb adaptációja vagy recepciója, és egyre többen fordulnak a buddhizmushoz nagyon komoly belső igényből vagy hiányérzetből vagy törekvésből kifolyólag, hogy ők mondjuk meggyógyuljanak, megváltoztassák az életüket ilyen vagy olyan szempontból, jobbá váljanak, átalakuljanak, tehát van egy ilyen belső transzformációs igény

nagyon sokakban, és ez valódi komoly nyomás nagyon sok emberen, hogy ezzel valamit kezdjen. És a buddhizmushoz fordul, a hagyományos formákhoz fordul, meditációhoz fordul, mindfulnesshez fordul, praxishoz fordul, és nagyon sokan tapasztalják meg, hogyha ezt nem kezelik ezzel a fajta humorral, lazasággal, abszurditással, hogy van, de nincs, akkor ez önmagába tud gabalyodni és egy olyan stresszt és nyomást tud jelenteni az emberen egy idő után, hogy már az eredeti törekvés, az eredeti célja válik tárggyá, és kiüresedik az, ami miatt az egészbe belekezdett. Tehát már önmagáért valóvá válik gyakorlatilag a gyakorlás, vagy a praxis, vagy a meditáció is, és már nem azt hozza eredményként, vagy célként, amivel elindult. Egy ilyen öncélú, önmagára helyezett kalodává válik sok esetben. És ezzel valamit nekünk majd kezdeni kell, mert ezek a fajta törekvések megvannak, megjelennek, és ezrével jönnek létre ilyen típusú praxisok, közösségek, módszerek. Én ezt a módszerhez kötött módszernek tekinteném, tehát amikor a módszer válik a módszerré, és mindegy, hogy mi annak az érdemi tartalma, vagy a szellemisége, vagy a hajtóereje. Tehát, hogy ezzel nekünk valamit kezdenünk kell. Mindig mondom, hogy a következő évtizedekben ez nagyon jó.

CsZ: Szerencsére az Antihoz kapcsoltan én matek szakon végeztem, úgyhogy bennem is állandóan ott van ez, hogy a miért, miért, miért? És én azt látom, hogy az egyik kulcs a valóságkutatásban ez a hagymahéjazás. Tehát, hogy a formáknál mindig megkérdem, hogy de miért? Ez mire jó? Mi a funkciója? Tehát mi a funkciója? Ugye mi nem tartjuk a szerzetesi fogadalmakat. Igen, de mi a funkciója, mit érnek el vele a szerzetesek, hogyha tartják, és mi azt hogyan tudjuk alkalmazni? Tehát nem a formát, hanem a célt próbáljuk gyakorolni. És én azt vettem észre, hogy öt féle nagy ösvényt említ a Buddha, a hit ösvényét, aztán a képességek ösvényét, aztán az összpontosítás ösvényét, viszont én kettőt látok ma működőképesnek, az éberség ösvényét és az értelem ösvényét. És ezt nagyon fontosnak látom főleg Magyarországon, hogy rákérdezni, hogy miért, ezt miért jó nekem, hogyha én ezt gyakorlom. Mit kapok akkor, hogyha én ezt gyakorlom? És hogy ez az intézmény, ez tulajdonképpen ebben egy óriási lehetőség vagy potenciál, hogy ezeket a mértéket meg tudjuk magyarázni, és ez univerzális. Tehát az, hogy miért meditálok, hogy miért gyakorlok, vagy miért tartok be szabályokat, miért nem tartok be szabályokat? Szerintem ez egy olyan kérdés, amivel hogyha foglalkozunk, akkor nem tud bemerevedni a rendszer. És nyilván ezt a mértékre a válaszoknál, mert nagyon fontos az, hogy saját rögeszméinket is tudjuk humorral és lazán kezelni.

KG: A bemerevedés elkerülésének egy másik lehetősége az, hogy kellően sokan vegyünk benne részt, és kellően sokfélék legyünk ahhoz, hogy kollektíve ne merevedjünk be, mert kellően sokféle, sokrétű nézőpontok között óhatatlanul belátjuk a saját butaságainkat és hülyeségeinket is, amikor azt mondjuk mások jelzik nekünk.

CsZ: Az oktatásszervezésben nekem nagyon bosszantó volt, hogy nem minden tanár egy kaptafa, és nem lehet őket akkor behelyezni a különféle. Mindenki mást mond, és ezt ma már szeretem. Tehát változtam annyit, hogy szeretem, hogy a tanárok mindegyike máshogy

látja, máshogy áll hozzá, mert ettől tud ez az egész egyfajta pozitív értelemben rugalmasságát megőrző rendszerré válni.

KG: Ez a sokféleség mutatkozik meg ebben a könyvben is.

ML: Igen, még egy szempontot hadd hozzak elő, ami most ez a könyv alkalom arra, hogy egy kicsit a 30 éven belül kalandozzunk. Sokkal többet is tudnánk akár kalandozni, ha szeretnénk a Kappa dósánkat növelni, de azt most nem szeretnénk. Valójában egy kulcs van, úgy látom abban, azért, hogy jól működik ez az egész. Tehát, hogy abszolút szinten, minden formában a gimnázium, a főiskola, a közösség, tehát minden tagja jól működik, és ez a szempont az, hogy valahol, minthogyha mindenkinek sikerült volna túllépnie az egóján, a saját dolgán, és valahogy, minthogyha mindenki ráértett volna, hogy itt egy nagy Dharmáért tesszük, amit tesszük. És nem a saját céljaik, meg a saját egyéni dolgaik miatt, hanem van egy nagyobb valami és ez a Dharma, ami miatt érdemes ezt csinálni és érdemes tenni, mert evvel nagyon sok ember esetleg eljuthat oda, hogy beléphet a Tan kapuján, de magán a Dharma kapuján. Úgyhogy én ezt látom kulcsnak, hogy egyszerűen nem látom senkinél itt az egyházon belül, vagy a főiskola, vagy gimnázium, vagy bárhol, hogy a saját önös dolgai miatt tenné. Mint ahogy általában, akármelyik felsőoktatási intézményben megnézzük, mondjuk egy tanár, miért tanít? Nyilván azért tanít, mert docens akar lenni, aztán meg mit tudom én, mi akar lenni. Itt nincsenek ilyenek.

Csz: Pedig én a saját önzetlen érdekeim miatt tanítok.

ML: Igen. Csak mindig kérdezel, hogy mire is?

CsZ: Mire is, igen. Én még csak annyit szeretnék, ha lehet hozzáfűzni, hogy engem egyre jobban izgat az a dolog, hogy mitől működik a tanítás. És találtam most erről szövegeket, hogy ez egy varázslat, amikor a tanító, esetleg a tanítvány, vagy most már mondhatjuk úgy is, hogy a forrás és az, aki befogadó, hogy minek kell a kettőjük között történni ahhoz, hogy megtörténjen az, ami a Dharmának, hogy forog a Dharma kereke. És ez egyre inkább izgat engem, hogy mi ez. Ez is arra jó egyébként ez a kérdés, hogy kicsit az embernek kiszellőzteti az elképzeléseit. Mert ugye tradicionális szempontból ezek nagyon körülhatárolt dolgok. Hogy kell tanítani? Min kell tanítani? Tanítványok leszünk, hogy ülnek, mit csinálnak, és a többi, és a többi, de nem biztos, hogy megtörténik az a varázslat, hogy a nincs kapu megjelenik.

ML: Sok esetben leginkább akkor, amikor a néma mester tanítja a süket tanítványát, az a legideálisabb állapot, akkor biztos, hogy átmegy a Dharma.

KG: Nincs más, csak a Dharma.

DA: Megmondom őszintén, hogy én meg keresem azokat a módokat, hogy vajon mit is jelent

az, hogy tanulni, hogyan tanul az ember, miket tud tanulni, tehát milyen, mik azok, amiket megtanult. Akár gyerekkortól kezdve, tehát születéstől kezdve. Tehát az, hogy a tudat hogy épül fel, hova tud eljutni, hogy milyen tudati készségeket, képességeket szükséges lenne megtanulni, mert azt látom, hogy a mai oktatás, nem csak az állami, hanem általában is, tehát a Dharma oktatása is, az esetleg kívánnivalókat hagy maga után, mert nem biztos, hogy olyan készségeket igyekeznek átadni, inkább információt ad át, és nem pedig olyan készségeket, hogy az illető saját maga, saját kreatív képességeiből tudjon rájönni azokra az igazságokra, amire rá kéne, hogy jöjjön. Úgyhogy én ugyan ebben a kötetben nem erről írtam, de ha még egy könyvet írnék, akkor annak Vankapu lenne a címe. És abban ilyen kérdésekkel foglalkoznék, hogy a tanulás evolúciója, tehát, hogy milyen jellegű tudásokat, vagy tanulási módokat, vagy készségeket kellene tudni és kell is majd elsajátítani és annak mi a módja. És ebben is úgy gondolom, hogy a tradicionális tanítási módszerek nem elegendőek. Újakat kell alkalmazni, mert ma mások vagyunk, mint 100 évvel ezelőtt, vagy mint akár az én fiatalkoromban. Tehát ezt például fontosnak tartom. Aztán a másik dolog az, hogy vajon van-e elképzelésünk arról, hogy milyen világot szeretnénk magunknak? Úgyhogy egy harmadik könyvet írnék, akkor annak a Leszkapu lenne a címe. Kicsit humorizálok most egyszer, mert nyilván nem, de valójában tényleg vannak ilyen elgondolásaim, hogy azt is jó volna megfogalmazni, hogy milyen világot akarunk. Tehát nem csak azt, hogy most miben vagyunk elégedetlenek, és mi az, ami most nem tetszik ebben a világban, mert ha azt kiiktatjuk, akkor ott ülünk az üres térben, és nem tudjuk, hogy akkor mit akarunk viszont. Előbb kell tudni azt, hogy mit szeretnénk, mit akarok, egyéni életben is, hogy milyen életvitellel, mikor lennének harmonikus, és így tovább, ezt ki kell tudni gondolni. És akkor adódik a feladat, hogy mi az, amit nem kell csinálni ahhoz, hogy ez megvalósuljon? Na, ez lenne a Leszkapu.

ML: Hát én meg azt kívánom most zárásképpen, mert mennünk kell, hogy a van, a nincs és a lesz kapu egyszerre. Ez legyen a negyedik kötet.

KG: Annak csak az lesz a címe, hogy Kapu.

ML: Van kapu, nincs kapu, lesz kapu, egyszerre.

CsZ: De akkor az ötödik a Kapuk.

KG: Köszönjük szépen így a közösen egymásnak a beszélgetést, akik itt ültök velünk a figyelmet, és akik követtek bennünket online nekik is. Egy utolsó formális mondanánk még van, hogy 6 órától kezdődik a szertartás, és ezt azoknak, akik online követnek bennünket, jelezném, hogy az a másik linken, ami a felhívásban, az esemény felhívásában szerepelt, fog majd megtörténni, tehát nem itt találkozunk ezen a linken, ahol ez a mostani beszélgetés lezajlott, hanem egy másikon. Köszönjük szépen mindenkinek, a jelenlévőknek és a bennünket követőknek, hogy végigkövették ezt az eseményt.

DA: Hol lehet beszerezni?

KG: A TanKapu30 könyv egy adománykötet, tehát ez azt jelenti, hogy mindenki, aki ezt a kötetet igényli, ingyenesen kézhez veheti, és cserébe valamilyen adománnyal támogathatja az egyház működését. Elérhető lesz januártól a főiskolán, a könyvesboltunkban, a titkárságon, illetőleg az online webshopunkban is megtalálható lesz ez a kötet, ahol nulla forintos áron lehet beszerezni. Ez egy remek, rendkívüli esemény lesz, hogy nulla forintért árulunk könyvet. Viszont azt kérjük mindenkitől, aki ezt majd megteszi, hogy valamilyen adománnyal segítse az egyház munkáját, ahogy ő ezt gondolja. Mi egy ilyen kétezer forint körüli irányadományra gondolunk, hogy nagyjából ennyi összeg talán mindenkinek belefér, de nem lesz ez semmilyen formában, se számonkérve, se ellenőrizve, se megkövetelve senkitől. Úgyhogy nemcsak a kapu, hanem a pénz is most a nincs módján létezik ennek a könyvnek az értelmében. A másik kötet az egy hagyományosabb kötet ilyen szempontból, annak van ára, és ez hagyományos könyvkereskedelemben is bekerül. Úgy a főiskolán, mint a webshopunkon, mint egyébként mindenhol, ahol a könyveink elérhetőek az országban a sztenderd könyvterjesztési formában. Tehát Dobosy Antal Nincs kapuja. Köszönjük Anti, neked ezt a kötetet, és hogy az első számú kötetet tudtuk jegyezni a neved alatt ebben a sorozatban. Laci, Zoli, nektek a beszélgetést, és hogy ez a könyv megjelenhetett.

ML: Köszönjük mindenkinek.